

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 9 marca 2023 r.

ZP-NKWR.431.2.8.2023.AO

Pani
Anna Lipka
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Marcinowicach

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 9 - 10 lutego 2023 r. na podstawie art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.), zwanej dalej „ustawą”, kontrolerzy z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu Aleksandra Ogrodnik – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu oraz Edyta Kamińska – inspektor wojewódzki, przeprowadzili kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Marcinowicach przy ul. Tuwima 22, zwanym w dalszej części niniejszego wystąpienia „Ośrodkiem” lub „GOPS”.

Przedmiotem kontroli była organizacja systemu pracy z rodziną w gminie oraz zgodność zatrudniania asystenta rodziny z wymogami kwalifikacyjnymi określonymi w ustawie, w okresie od 1 lutego 2022 r. do 9 lutego 2023 r. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 22 grudnia 2022 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2023 r.

W okresie objętym kontrolą, tj. od 1 lutego 2022 r. do 9 lutego 2023 r., funkcję Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach pełniła Pani Anna Lipka, odpowiedzialna za realizację zadań w ocenianych obszarach.

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli pod numerem 16. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań,

aktów prawa miejscowego, dokumentacji z akt osobowych potwierdzającej kwalifikacje zawodowe pracowników, a także pisemnych oświadczeń złożonych przez kierownika GOPS.

W toku przeprowadzonych czynności ustalono:

Uchwałą nr XX/113/2008 Rady Gminy Marcinowice z dnia 30 września 2008 r. w sprawie zatwierdzenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach przyjęto przedmiotowy dokument, następnie uchwałą nr XXVIII/158/13 z dnia 25 stycznia 2013 r. wprowadzono zmianę do w/w Statutu i ustalono, że GOPS w Marcinowicach realizuje m.in. zadania wynikające z ustawy. (dowód: akta kontroli str. 20)

W świetle art. 176 pkt 1 ustawy, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny. Uchwałą nr LI/301/22 z dnia 12 sierpnia 2022 r. przyjęto Program Wspierania Rodziny w Gminie Marcinowice na lata 2022-2024. Jako cel główny wskazano *Wzmacnianie kondycji i jakości życia rodzin zamieszkujących w gminie Marcinowice poprzez rozwijanie systemu wsparcia sprzyjającemu prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny*. Określono także cele szczegółowe, dla których przypisano konkretne działania, terminy realizacji, realizatorów, partnerów, wskaźniki i zakładane rezultaty. Koordynatorem Programu został wyznaczony Kierownik GOPS w Marcinowicach, a wśród realizatorów oraz partnerów wymieniono m.in.: Urząd Gminy Marcinowice, GOPS w Marcinowicach, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, placówki oświatowe i kulturalne oraz świetlice i jednostki sportowo-rekreacyjne, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy, Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych, Powiatowy Urząd Pracy, ośrodki leczenia uzależnień, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe, Policję, Prokuraturę Rejonową, Sąd Rejonowy, organizacje pozarządowe, Kościół i społeczność lokalną. (dowód: akta kontroli str. 20, 22-84)

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy zostało opracowane roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2022, które do dnia 31 marca 2022 r. złożono Radzie Gminy w Marcinowicach. W dokumencie zawarto m.in. informacje o sposobie realizacji zadań wynikających z ustawy oraz wskazano potrzeby na kolejny rok.

(dowód: akta kontroli str. 19-20, 68-81)

Kierownik Ośrodka poinformował, że w myśl art. 10 ust. 3 ustawy, rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w Gminie zapewniano:

I. Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne:

Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne udzielane było przez psychologa w każdą środę w Diecezjalnej Specjalistycznej Poradni Rodzinnej w Świdnicy, z którą Gmina Marcinowice zawarła umowę. Doradca życia rodzinnego udzielał wsparcia w środy w godzinach od 16.00 do 18.00. Prawnik udzielał porad z zakresu prawa rodzinnego w każdy czwartek w godzinach od 16.00 do 18.00. Rodziny mogły również skorzystać z działającego przy poradni telefonu zaufania w każdy poniedziałek w godzinach od 14.45 do 16.45. W okresie objętym kontrolą z porad psychologa skorzystały 42 osoby, z porad duszpasterza 81 osób, a z telefonu zaufania skorzystało 40 osób. Osoby i rodziny dotknięte problemem uzależnień mogły skorzystać ze wsparcia terapeuty uzależnień w każdy poniedziałek w godzinach od 15.30 do 19.30 w punkcie konsultacyjnym w siedzibie Stowarzyszenia Krzewienia Trzeźwości „Jany Horyzont” we wsi Mysłaków. Ponadto klienci borykający się z uzależnieniami oraz osoby i rodziny uwikłane w problem przemocy domowej mogły otrzymać pomoc udzielaną przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Marcinowice. Rodziny, które przeżywały problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej mogły skorzystać z pomocy w tym zakresie w szkołach, do których uczęszczały dzieci.

II. Terapie i mediacje:

Na terenie Gminy Marcinowice nie było prowadzonego wsparcia w postaci mediacji, z uwagi na brak zapotrzebowania na taką formę pomocy.

III. Usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne:

Zgodnie z oświadczeniem Kierownika GOPS z uwagi na brak zapotrzebowania nie były prowadzone usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi. W okresie objętym kontrolą do Ośrodka nie wpłynął żaden wniosek w tym zakresie.

IV. Pomoc prawną:

Według oświadczenia Kierownika Ośrodka mieszkańcy Gminy Marcinowice mieli możliwość korzystania z pomocy prawnej w punkcie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego przy ul. Kolejowej 18 w Marcinowicach w budynku szkoły podstawowej. Punkt prowadzony jest przez organizację pozarządową Stowarzyszenie Niezależne Forum Doradczo-Szkoleniowe. Specjaliści udzielali porad w poniedziałki, środy i piątki w godzinach od 8.00 do 12.00 oraz we wtorki i czwartki w godzinach od 12.00 do 16.00.

V. Grupy wsparcia:

W okresie objętym kontrolą na terenie Gminy Marcinowice nie utworzono grup wsparcia ze względu na brak zainteresowania taką formą pomocy.

(dowód: akta kontroli str. 17-19)

W świetle art. 10 ust. 1 ustawy, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art. 190 ustawy. Gmina realizowała cele Programu Wspierania Rodziny m.in. poprzez przydzielanie asystenta rodziny rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji, co było zgodne z art. 11 ustawy oraz współpracę z pracownikami socjalnymi Ośrodka. Ustalono, że na dzień kontroli w GOPS zatrudniony był jeden asystent rodziny. Zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy, jego praca nie była łączona z pełnieniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca ta była wykonywana. Asystent rodziny nie prowadził także postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę. Liczba rodzin, z którymi asystent prowadził w tym samym czasie pracę nie przekraczała 15 i realizowana była w miejscu zamieszkania rodziny lub miejscu przez nią wskazanym.

(dowód: akta kontroli str. 21, 186)

Kontrola wybranych akt pracy asystenta z rodziną wykazała, że:

- w przypadku, gdy Ośrodek powziął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał rodzinny wywiad środowiskowy na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.). Następnie po dokonaniu analizy sytuacji rodziny, z której wynikała konieczność przydzielenia asystenta rodziny, pracownik socjalny wnioskował o powyższą formę wsparcia do Kierownika GOPS;
- każdorazowo rodziny pisemnie wyrażały zgodę na współpracę z asystentem rodziny;
- wspieranie rodziny było prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem;
- zgodnie z art. 15 ust. 3 ustawy, dla każdej rodziny opracowano plan pracy z rodziną obejmujący zakres realizowanych działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, zawierający terminy ich realizacji oraz przewidywane efekty. Plany tworzone na okres roku lub 6 miesięcy, wskazano w nich cel główny oraz cele szczegółowe. Termin realizacji działań określany był zwrotem „bezterminowo”, tylko w przypadku jednej rodziny wskazane terminy były określone konkretnie. W przyszłości należy wyznaczać konkretne terminy realizacji działań;
- zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy, do zadań asystenta rodziny należy w szczególności dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół

roku i przekazywanie jej podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy, tj. kierownikowi ośrodka pomocy społecznej. We wszystkich przypadkach z grupy kontrolnej asystent terminowo sporządził ww. dokument i przekazał Kierownikowi GOPS. Okresowe oceny sytuacji rodziny były każdorazowo pieczętowane i podpisywane przez asystenta rodziny oraz Kierownika Ośrodka.

Na dzień 9 lutego 2023 r. pracą asystenta rodziny zostało wspartych 6 rodzin. Ponadto w okresie objętym kontrolą z 5 rodzinami zakończono pracę, 2 z nich objęto monitoringiem, natomiast 3 rodziny przeprowadziły się poza teren gminy.

(dowód: akta kontroli str. 94- 103, 118-131)

W świetle art. 176 pkt 3 lit. b oraz pkt 4 lit. c ustawy, do zadań własnych gminy należy organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających oraz finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające. Kierownik GOPS poinformował, że Ośrodek podejmował działania celem pozyskania rodzin wspierających. Na stronie internetowej kontrolowanej jednostki umieszczono informację o poszukiwaniu takich rodzin.

(dowód: akta kontroli str. 187-196)

Zgodnie z art. 176 pkt 3 lit. c ustawy, gmina ma obowiązek prowadzić placówkę wsparcia dziennego. Na terenie Gminy Marcinowice nie funkcjonowały placówki wsparcia dziennego. Organ kontroli powiadomi odrębnym pismem Wójta Gminy Marcinowice o braku realizacji zadania własnego w zakresie prowadzenia placówek wsparcia dziennego i zapewnienia w nich miejsc dla dzieci.

(dowód: akta kontroli str. 19)

Gmina realizowała zadanie własne w postaci współfinansowania pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w stosunku do 6 dzieci. Zgodnie z art. 191 ust. 9 i 10 ustawy, wydatki powinny być ponoszone odpowiednio w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W okresie objętym kontrolą odpłatność gminy za wszystkie dzieci przebywające w pieczy zastępczej wynosiła 50 % wydatków.

(dowód: akta kontroli str. 143-183)

W dniach od 1 lutego 2022 r. do 9 lutego 2023 r. w pieczy zastępczej przebywało 6 dzieci, asystent rodziny prowadził pracę z 2 rodzinami ww. dzieci. W pozostałych rodzinach praca nie była prowadzona m.in. z uwagi na:

- śmierć rodziców dzieci,
- nieznanie miejsce pobytu rodziców,
- pozbawienie rodziców praw rodzicielskich.

(dowód: akta kontroli str. 143-185)

W okresie objętym kontrolą na stanowisku asystenta rodziny zatrudniona była 1 osoba. Analiza akt osobowych wykazała, iż posiadała kwalifikacje zgodne z art. 12 ustawy. Asystent rodziny złożył oświadczenia wskazane w art. 12 ust. 1 pkt 2-4 ustawy.

Zgodnie z art. 176 pkt 2 i pkt 4 lit. b ustawy, asystent rodziny powinien podnosić swoje kwalifikacje zawodowe w ramach szkoleń, a Gmina je finansować. W okresie objętym kontrolą obowiązki te realizowano m.in. poprzez udział w szkoleniu odnoszącym się do specyfiki pracy pomocowej. (dowód: akta kontroli str. 20-21)

Stosując art. 177 ustawy, w okresie objętym kontrolą Ośrodek realizował rządowe programy z zakresu wspierania rodziny: „Rządowy Program Karta Dużej Rodziny”, „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023”, „Program Rodzina 500+”. (dowód: akta kontroli str. 19)

W toku postępowania kontrolnego przeprowadzonego w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Marcinowicach nie stwierdzono nieprawidłowości w ocenianych obszarach.

Pouczenie

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.).

.....
(przewodniczący zespołu kontrolnego)

.....
(kontroler)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
.....
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
.....
(kierownik komórki do spraw kontroli)